

tős sánc által körbefogott mederbe vezették a Bódva vizét. Később, amikor már nem használták, a terület elmosarasodott. A megmaradt sánchrészletekre rátelepedett lakóházaival az újabb időkben a Katona József utca, ívben kanyarodva, és a Móra Ferenc utca lakóházaival. A Móra Ferenc utca D-i részénél megy a szennyvízcsatorna, így a kutatóárkot 27 m-rel bentebb kezdhették meg. Markológép 74+4 m hosszú, és 60 cm széles kutatóárkot bontott ki, melyben 160 cm mélységben feljött a talajvíz. Az árok É-i 14 m hosszú szakasza beomlott, míg a többi rész megtartotta az oldalfalat. Nagyon valószínűnek látszik, hogy az egykori kiásott, majd betemetődött árok laza talaja mutatja az egykori árkot. Az egész területen csak ezt a helyet áshattuk meg beépítettség miatt.

B. HELLEBRANDT MAGDOLNA

83. Eger határa

(Heves megye) Pa

2001. november 24-én terepszemlét tartottunk a Kőporos nevű paleolit lelőhelyen, ahol szőlőtelepítés folyik, ami esetleg elpusztíthatja (elpusztíthatta) a régészeti lelőhelyet. A dombtetőn, az itt húzódó villanyvezeték két oszlopa és a magassági pont által bezárt területen, a szőlők soraiban gyűjtöttünk köveket, majd ettől közvetlenül D-re és Ny-ra egy boronált területen. Az új telepítésben nem találtunk leleteket. Lementünk a lelőhelytől Ny-ra található tufabánya határáig, ahol (valószínűleg az erózió miatt) még mindig szóródtak pattintott kövek. A lelőhelyről összesen egy zacskónyi leletanyagot gyűjtöttünk.

A Pünkösöd-hegyre vezető műút végén kezdődnek a szőlőtőkék, és a pattintott kövek szóródása innen kezdve egészen a 3-as útig követhető, szinte végig az egész kis magaslaton.

Terepmunkánk során megállapíthattuk, hogy a felszíni leletek továbbra is szóródnak a lelőhelyeken. Azt nem tudtuk felmérni, a szőlőtelepítések milyen mértékben okoztak kárt. A dombtetőkön lévő, nyíltszíni paleolit telepek esetében valószínűleg megsemmisültek a lelőhelyek. Féltő, hogy az Eger környéki paleolit lelőhelyek – komolyabb kutatás és hatékony védelem hiányában – a folyamatos és megújuló szőlőtelepítések miatt elveszítik a rétegződésekben rejlő információtartalmukat.

Munkatársak: Béres Sándor, Fodor László, Keréky Gyula, Zandler Krisztián.

DOMBORÓCZKI LÁSZLÓ

84. Endrefalva, Hirtelen-dűlő

(Nógrád megye) Kö

2001. március 12–14. között szennyvízberuházást megelőző terepbejárást végeztünk. A tervezett nyomvonalat bejárva a 22-es főút és a Ludányhalászi bekötőút kereszteződésénél álló kőkereszt mögötti, ugaros területen néhány középkori kerámiát gyűjtöttünk.

TANKÓ KÁROLY

85. Eperjes, Hegyes-halom

(Csongrád megye) Ő, Á(?)

Lakossági bejelentés nyomán helyszínelést végeztünk az eperjesi határ É-ÉK-i szegletében, ahol egy kurgánt tekintettünk meg. Ez a kurgán a felszínből 1–1,5 m-re emelkedik ki. Kör alapú, átmérője kb. 15 m. Mivel az eperjesi határt illetően nem rendelkezik az orosházi múzeum 1:10 000 térképekkel, így csupán a bejelentő terepismertetére építve tudom leírni a kurgán fekvésének relatíve pontos helyét. A Csikos-értől DK-re 400 m-re, a Csikósistállótól 500–600 m-re Ny-ra, a vásárhelyi úttól 250 m-re, a hideghalmi temetőtől K-re 1 km-re fekszik. Egy 1883-as (?) térképen találtunk egy Hegyeshalom elnevezést, ami a mi kurgánunkkal azonos is lehet.

A terület mindig is gyeppel volt soha fel nem törték. A tágabb térségben igen sok ősi gyeppel van, amit az '50–60-as években többször is megpróbáltak megművelhetővé tenni, de a természet ezeket a területeket sorra visszakövetelte magának.

A kurgán már messziről is jól látszik, igen impozáns, enyhén kopott. Rajta néhány őskori nagyon picire tört (a területet évek óta géppel kaszálják) cserép mellett rengeteg nagyon piciny, pelyvás tégladarab is előkerült, illetve pár csont is, köztük egy gyermekcsontváz szemöldökcsontja. Feltételezhető tehát, hogy a kurgánon egy Árpád-kori templom rejtőzik. Ez elképzelhető, a legközelebbi ismert templom a királlyági, ettől a helytől mintegy 2 km-re Ny-ra fekszik.

A falu felkeresésére tett erőfeszítéseink nem jártak eredménnyel. Mind a kurgán, mind egész tágabb környezete felszínén gyeppel található.

A kurgántól DK-re húzódik egy szabálytalan, enyhe, természetes kiemelkedés, ahol a kurgántól mintegy 150 m-re nagy mennyiségű, zömmel kézzel formált szarmata kerámiaanyagot gyűjtöttünk. Terepbejárást a gyeppel többi részére nem folytattunk.

RÓZSA ZOLTÁN

86. Eperjes határa

(Csongrád megye) Ő, Sza, A, Á

2001. február 11. és november 18. között összesen 22 terepnapot töltöttem Eperjesen. Ebből két alkalommal felderítő- állapotfelmérő út volt. További egy esetben már bejárt, kutatott területen végeztem gyűjtőmunkát, mégpedig a késő középkori Királlyágfalva területén, szakdolgozatom anyagának bővítése, valamint datáló értékű leletek – elsősorban pénzek – felkutatási kísérlete céljából. A 19 terepnap során 13 új lelőhelyet találtam. Ezen kívül előkerült számos szórványlelet. A lelőhelyek többségén szarmata, avar és Árpád-kori leletanyag található, más – például őskori – kerámia csak elvétve fordul elő. A bejárt terület nagysága becsléseim alapján meghaladja a 400 hektárt.

TÖRŐCSIK ISTVÁN